O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ... PALATASI
INV.№

Shu aziz Vatan — barchamizniki

ÓZBEKISTON OVOZI

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI

2002 YIL
3 DEKABR
SESHANBA
№ 147 (27.006)
1918 yil 21 iyundan chiqa boshlagan.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Б. Р. Парпиевни Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг раиси этиб тайинлаш тўғрисида

Ботир Рахматович Парпиев Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2002 йил 2 декабрь

КУЧЛИ ДАВЛАТДАН — КУЧЛИ ЖАМИЯТ САРИ

КОНСТИТУЦИЯ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ

Биз демократия неъматларининг истеъмолчиси бўлиш билангина чекланиб қолмай, балки ана шу неъматларни яратувчи фаол шахслар бўлишимиз зарурати бугунги давр, ислоҳотларимиз янги босқичининг муҳим шартларидандир

XX асрнинг сўнгги ўн йили ҳуқуқ тарихи саҳифаларига жаҳон ҳамжамияти аъзоларининг конституциявий дунёқарашида, давлат тузумида чуқур сифат ўзгаришлари юз берган, дунё янги конституциявий воқелик сари қадам қўйган муҳим давр сифатида нақш этилишига шубҳа йўқ. Зеро, бу даврда, бир томондан давлатлар ва халқлар ўртасида бошқа жабҳалар, ягона ҳуқуқий жараёнлар интеграцияси ва ҳамкорлиги кучайган, ягона ҳуқуқий маконга, ягона халқаро нормалар, қоидалар ва стандартларга ўтилиши кенг кўламда намоён бўлган бўлса, иккинчи томондан, жаҳон конституциявий харитасида изма-из янги мустақил давлатлар конституциялари пайдо бўлгани кузатилди.

Шу маънода, Ўзбекистон собиқ иттифоқ ҳудудида биринчилардан бўлиб ҳуқуқий суверенитетга эришиш мақсадини эълон қилганлиги, Президентлик бошқаруви шаклини жорий этганлиги, давлат рамзлари бўйича комиссия тузганлиги, Мустақиллик тўғрисида декларация қабул қилганлиги, Конституциявий комиссия тузганлиги ва Конституциясини ишлаб чиққанлиги билан ҳақли равишда фахрланишимиз мумкин.

Бош Қомусимизнинг ўн йиллик катта тўйи арафасида турган эканмиз, биринчи Конституциямизнинг яратилиши ва қабул қилиниши тарихи билан боғлиқ бир шоён ҳақиқатни эсламоқлик, таъбир жоиз бўлса, эътироф этмоқлик ҳам фарз, ҳам қарз, деб ўйлайман.

Гап шундаки, Президентимиз Ислом Каримов ўшанда икки ўзаро боғлиқ муаммони — Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини қарор топтириш ва унинг Конституциясини қабул қилиш муаммоларини бирдек муваффақиятли ҳал этди. Боз устига, бу залворли вазифалар бошқа ижтимоий муаммоларни ҳам мунтазам равишда ҳал қилиш билан баравар бажарилдики, бундай улуғвор ва мураккаб ишларни рўёбга чиқариш катта жасорат ва матонат талаб қиларди.

Мустақил Ўзбекистоннинг Конституцияси тараққиётимизнинг ҳуқуқий пойдеворидир. Юртбошимиз ибораси билан айтганда: **«Бизнинг Қомус демократик конституцияларга қўйиладиган юксак талабларга жавоб беради, инсон ҳамда фуқаронинг барча ҳуқуқлари ва асосий эркинликларини кафолатлайди».**

Халқаро конституциявий тажрибадан маълумки, аксарият давлатлар конституциялари асосан давлат органлари тизимига бағишланади, фақат давлат ҳокимиятининг ташкил этилишинигина ҳуқуқий мустаҳкамлайди. Бизнинг Асосий Қонунимиз эса биргина давлат тизими билан чекланиб қолмай, балки фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг ҳуқуқий асосларини кенг қамраб олганлиги билан ҳам жаҳон жамоатчилиги назарига тушди.

(Давоми 2-бетда)

«ОЗОД МАМЛАКАТНИНГ ОЗОД ФАРЗАНДИ, БИЛИБ ҚЎЙКИ, СЕНИ ВАТАН КУТАДИ!» фототанловига

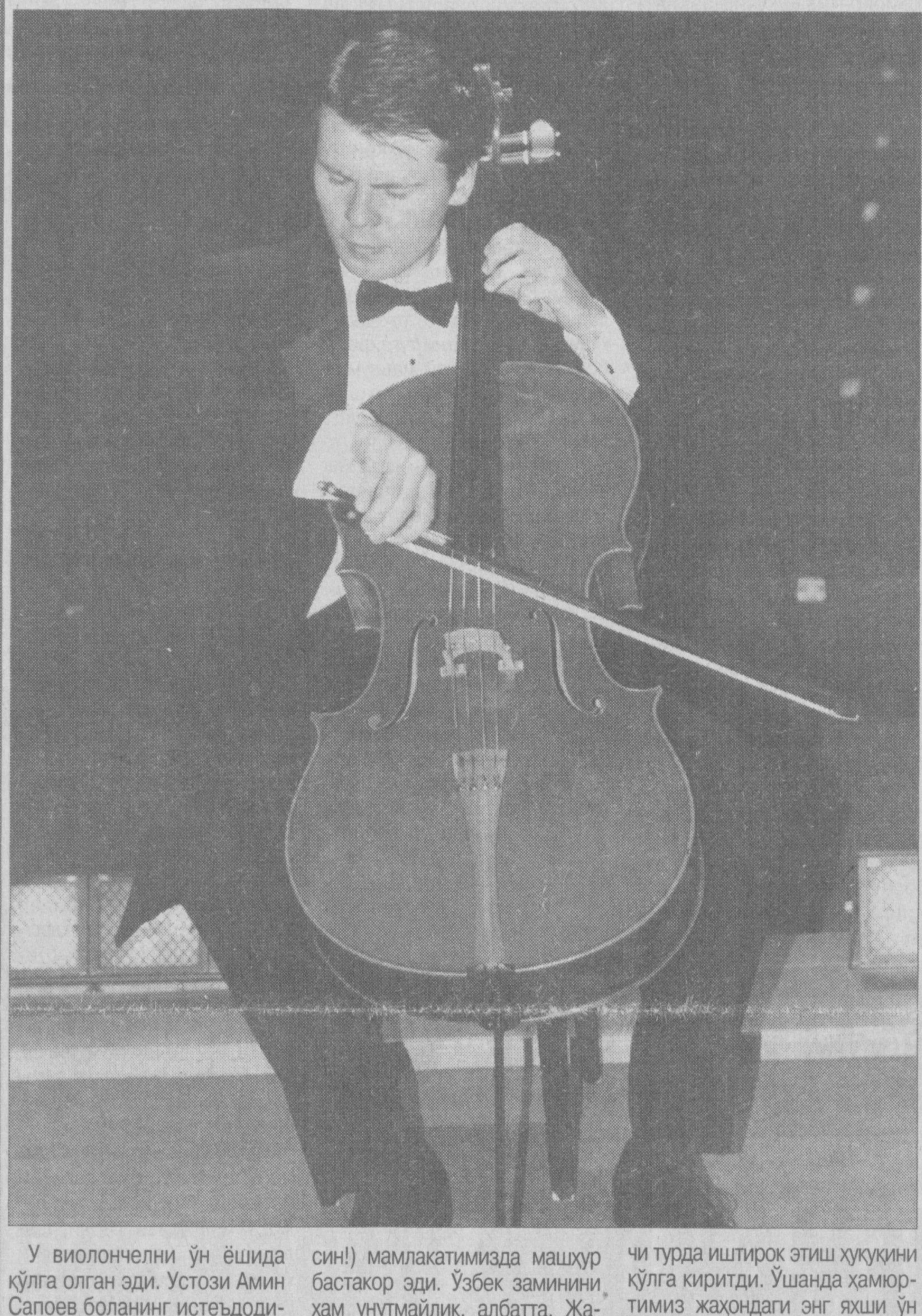

У виолончелни ўн ёшида қўлга олган эди. Устози Амин Сапоев боланинг истеъдодини туйди-да, отасига: «Ўғлингизни бир ойга менга беринг!» деди. Комил мана шу қисқа муддатда мусиқа мактабининг бешинчи синфи дастурини ўзлаштирди.

Бу ўринда аввало ирсиятни тилга олиш ўринли бўлади. Комилнинг ота-онаси истеъдодли машшоқ, бобоси Улуғбек Мусаев (Оллоҳ раҳмат қилсин!) мамлакатимизда машҳур бастакор эди. Ўзбек заминини ҳам унутмайлик, албатта. Жаҳонга мислсиз шоир ва олим, мутафаккир ва меъмор, мусаввир ва халқ усталарини етказиб берган ўзбек заминини!

...1995 йили Япониянинг Сендай шаҳрида ўтказилган П.Чайковский номидаги Халқаро ўсмирлар танловида ўн олти яшар Комилга дастлабки зафар ёр бўлди. 500 нафар даъвогардан 42 та машшоққина якунловчи турда иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди. Ўшанда ҳамюртимиз жаҳондаги энг яхши ўн икки виолончелчи сафидан жой олган эди.

Бир йилдан сўнг консерватория талабаси Америкага — энг нуфузли ўқув юртларидан бўлган Лос-Анжелесдаги Жанубий Калифорния университетига ўқишга таклиф этилади.

Комил қаршисида ниҳоятда гўзал режалар очилади. Ахир уни бутун дунё қучоқ очиб кутиб турар эди!

Аммо келажакка йўл фақат меҳнат орқали ўтади. Комил, ҳали ёш бўлса-да, олис юртда, ота-онаси, яқинлари, устозларидан йироқда, ўзини йўқотиб қўймади. Дастлаб инглиз тилини ўрганишга киришди. Уч ойдан сўнг бу тилда бемалол мулоқот қила оладиган бўлди, бир йилдан кейин эса TOEFL бўйича имтиҳон топширди.

Машаққатли йиллар беҳуда ўтмади, албатта. Комил Жанубий Калифорния университетини муваффақиятли тамомлаб, шу йил апрель ойида Кингсвиллда (Техас штати) ўтказилган Халқаро виолончелчилар танловида Гран прини қўлга киритди. Бу танловда дунёдаги кўплаб мамлакатдан олтмиш нафар машшоқ иштирок этган эди.

Мусиқа оламида бу ғалаба ўз-ўзидан жаҳондаги энг нуфузли оркестрлар сафида концерт бериш ҳуқуқини ҳам беради. Бу ғалаба Комилга таҳсилни давом эттириш имконини ҳам берди: у Германиядаги Мюнхен олий мусиқа мактабига магистратурага юборилди. Ҳозир у машҳур педагог Элеонора Шонфелд синфида шуғулланиш билан бирга Бонн университети филармонияси оркестрида концертмейстерлик ҳам қилмоқда.

Комил кўп мукофотлар соҳиби. Лекин унинг учун энг азиз, энг қимматбаҳо мукофот — бу Ўзбекистон Президенти ташаббуси билан таъсис этилган «Ниҳол» мукофоти. У шу йил сентябрь ойида мустақил мамлакатимиз созандалари орасида ўтказилган бу танловда қатнашиб, ана шу мукофотни қўлга киритди.

Урганчдан чиққан оддийгина ўзбек боласининг қисқагина, лекин бой таржимаи ҳоли ҳозирча шундан иборат. У ўзининг истеъдоди, меҳнати туфайлигина ана шундай юксак чўққиларга чиқа олди. Энди азиз юртимизни жаҳонда намойиш этиб турибди.

■ **Рустам ШАГАЕВ,**
ЎзА мухбири

АЛИШЕР НАВОИЙГА ЭҲТИРОМ

Москва марказида буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий ҳайкалининг тантанали очилиш маросими бўлди.

А.Навоийнинг беш метрлик бронза ҳайкали — Ўзбекистон пойтахтидан Россия пойтахтига ҳадя қилинди. У Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият арбоби Равшан Миртожиев чизмаси бўйича Тошкентда қуйилиб, Добрининин майдонидаги ҳиёбон марказида уч метрлик гранит пойдевор устига ўрнатилди. Ҳайкалнинг москвалик ҳаммуаллифлари — Россияда хизмат кўрсатган меъморлар — Москва шаҳрининг бош меъмори Александр Кузьмин ва унинг ўринбосари Игорь Воскресенскийдир.

Пойтахт мэри Юрий Лужковни ҳам ҳеч иккиланмасдан Навоий ҳайкалининг ҳаммуаллифи деб айтиш мумкин. Ўтган йили Москва мэриясига бир гуруҳ россиялик машҳур фан ва маданият арбоблари мактуб билан мурожаат этган эди. Улар кўҳна тарих ва бой маданий анъаналарга эга мамлакат — Ўзбекистоннинг Москвада битта ҳам маданият арбоби ҳайкали йўқлигига мэр эътиборини қаратганлар. Юрий Михайлович мурожаатнома муаллифлари ташаббусини ўша заҳотиёқ қўллаб-қувватлади.

Ўтган йили таваллуд топган кунининг 560 йиллиги жаҳонда кенг нишонланган Алишер Навоийнинг ҳайкали бежиз танланмаган. У нафақат буюк шоир, файласуф, давлат арбоби бўлган. А.Навоий ўзбек адабий тилининг асосчиси ҳамдир. Уни жаҳон цивилизацияси ривожига ҳисса қўшган буюк адиб ва мутафаккирлар, жумладан, Россиянинг замонавий оғзаки ва ёзма ижодиёти замирида турган А.Пушкин билан таққослаш мумкин.

А.Навоий ҳайкалининг тантанали очилиш маросимида шаҳарнинг ижодкор зиёлилари ва жамоатчилигининг кўплаб вакиллари иштирок этди. Тадбир Россия оммавий ахборот воситаларида ҳам катта қизиқиш уйғотди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Ҳ.Кароматов бошчилигидаги давлатимизнинг ҳукумат делегацияси ҳамда Россия ҳукумати вакиллари ва Москва шаҳри мэрияси раҳбариятининг маросимдаги иштироки ушбу тадбирга алоҳида файз киритди.

(Давоми 4-бетда)

ЛАЙЛАТ УЛ-ҚАДР

Қадр кечасида жами мусулмон,
Аллоҳ муждасига кўз тикар гирён.
Ҳар йили бир бора юз берса ҳамки,
Мен уни кутгайман ҳар тун нигорон.

Абдулла ОРИПОВ,
2002 йил 2 декабрь

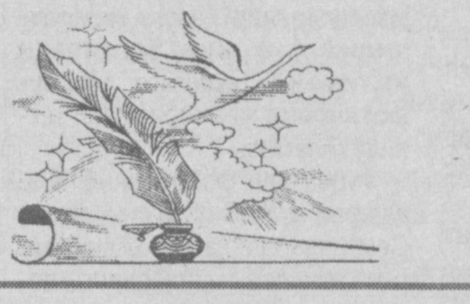

ОРОЛ ҲУДУДИГА МОДДИЙ МАДАД

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси Мусо Ерниёзов Осиё тараққиёт банкининг Шарқ ва Марказий Осиё департаменти бош директори Герт Ван Дер Линденни қабул қилди.

Муҳтарам меҳмон Ўзбекистон бўйлаб сафари ҳақида сўзлар экан, Осиё тараққиёт банки томонидан Қорақалпоғистондаги сувсизлик оқибатларини бартараф этиш, кам таъминланган оилаларга ёрдам бериш, кичик бизнесни ривожлантириш, лизинг операцияларига кредит бериш учун 2,5 миллион АҚШ доллари миқдорида грант ажратилганлигини маълум қилди. Бугунгача бу маблағнинг 250 минг доллари келиб тушди. Шунингдек, мазкур банк овул аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистонга ёрдам тариқасида 38 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит ажратишга қарор қилди.

Қабул пайтида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари Б. Қидирниёзов қатнашди.

■ **Реймбой ЕШИМБЕТОВ,**
«Ўзбекистон овози» мухбири

■ Бурхон РИЗО олган сурат

Қиш ойининг дастлабки кунидан бошлаб она Ўзбекистон замини оппоқ қорга бурканди. Қор — поклик, тўкинлик рамзи. Бугун ёғаётган оппоқ қор эртага юртимизга сероблик, ризқ-рўз, қут-барака олиб келади.

ЎТГАН ҲАФТА: ВОҚЕА, ТАҲЛИЛ, ШАРҲ

Ислом КАРИМОВ:

«ҲАР ҚАЙСИ ИНСОН БУЮК КУЧ СОҲИБИ. ФАҚАТ УНИ УЙҒОТА БИЛИШ КЕРАК»

Президентимиз бу сўзларни 28 ноябрь куни халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида айтди. Тўғриси, бу сўзлар бизга Юртбошимизнинг бундан тўққиз йил бурун, 9 октябрь куни айни шу вилоятда ва айни шундай сессиялардан бирида айтган мана бу сўзларини ҳам эслатди: **«Сирдарё вилоятидаги вазият ҳаммамизни, аввало, Президент сифатида мени ташвишга солмоқда. Вилоятда кейинги пайтларда ижтимоий-иқтисодий масалаларга раҳбарлик бўшаштириб юборилди...»**

Яна ёдимизга тушди: 1996 йил 28 октябрь куни бўлиб ўтган сессияда ҳам шундай ташвиш билдирганди: **«...нега аҳвол шу даражага бориб етди?.. Бунга жавоб битта: сабаб вилоятнинг энг юқори мартабали раҳбарларининг ташкилотчилик савияси пастлигида, қўл остида ишлаётган раҳбарларни бошқариш, уларнинг бошини қовуштиришда заифлик қилаётгани, бепарворлик ва масъулиятсизлигида деб биламан...»**

Сўнгги йилларда бўлиб ўтган халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияларида ҳам шунга ўхшаш фикрлар билдирилди.

Давлатимиз раҳбарини мудом ташвишга солиб келаётган бундай вазиятлар — яъни ижтимоий-иқтисодий муаммоларнинг ечими ва уларнинг ижросига раҳбарликдаги масъулиятсизлик, бўшашувчанлик ҳоллари вилоятда ҳануз содир бўлаётган эканки, бу галги сессияда ҳам **«...марраларга эришиш учун... биринчи навбатда эл-юрт уйғониши, белини қаттиқ ва маҳкам боғлаб... бирлашиши, барча имкониятларини, мудраб ётган салоҳиятини ишга солиши, сафарбар қилиши зарур... Ҳар қайси инсон буюк куч соҳиби. Фақат уни уйғота билиш керак»,** — дея куюниб гапиришга мажбур бўлди.

Зеро, мустақилликнинг ўн иккинчи йилига қадам қўйиб ҳам вилоятда ишни ташкил қилиш, олдинда турган вазифаларни ҳал этиш ва мавжуд муаммоларни ечиш йўлида халқни, меҳнаткашларни бирлаштириш, жипслаштириш, уларга аниқ йўл кўрсатиш ҳамда бошчилик қилиш каби бири-биридан масъул ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилганини нима деб изоҳлаш мумкин? Бундай ҳолда натижа ўз-ўзидан маълум: сўнгги йилларда мамлакатимиз бўйлаб амалга оширилаётган кенг кўламли ўзгаришлар ва янгиланишлар вилоятда у қадар сезилмади. Давр талаб вазифалар вақтида ечим топмади. Иқтисодий-ижтимоий ривожланиш суръатлари ортда қолди. Биргина жорий йилнинг тўққиз ойи давомида вилоятнинг йирик саноат корхоналари республика иқтисодиётига 2 миллиард 300 миллион сўмлик зарар келтирди. Омборларда 2 миллиард 500 миллион сўмлик маҳсулот харидор кутиб ётибди. Ташкилотлар ва корхоналарнинг дебиторлик қарзлари 47 миллиард сўмдан, кредиторлик қарзлари эса 100 миллиард сўмдан ошиб кетмоқда. Четга маҳсулот экспорт қилувчи корхоналар сони камайиб кетаётгани устига — ишлаб турганлари ҳам кўзланган кўрсаткичларга эришолмаяпти, хорижий сармоялар иштирокида ташкил этилаётган корхоналар эса мутлақо йўқ...

Устига-устак, иқтисодий ночор хўжаликлар қарз ботқоғига ботишди, қишлоқ хўжалиги судралиб қолди, мелиорация ҳолати янада ёмонлашди, пахта ҳосилдорлиги тушиб кетди, режалар қатор йиллар сурункасига бажарилмаётир. Хуллас, бир вақтлар халқ хўжалигини механизациялаштириш борасида пешқадамлардан бўлган вилоят узоқ йиллар мобайнида яратилган ўзига хос деҳқончилик мактабини йўқотиб қўйди. Табиийки, бу ҳол халқнинг, меҳнаткашларнинг моддий турмуш тарзига, уларнинг ижтимоий муҳофазасига, маданий-маънавий тарбиясига ва ҳуқуқий ҳимоясига салбий таъсир кўрсатди.

Президентимиз ўз маърузаси пировардида бундай ва бундан-да аянчли манзаралар мамлакатимизнинг бошқа вилоятларида ҳам мавжудлиги сир эмаслигини, айтилган барча танқидий фикрлар бошқа вилоятлар раҳбарларига (аниқроғи, ҳокимларига!) ҳам тегишли эканлигини алоҳида таъкидлар экан, дедилар: **«ҳоким, етакчи деган шахс халқ қандай яшаяпти, унинг орзу-интилишлари, ташвиш-муаммолари нимадан иборат — барча-барчасидан албатта хабардор бўлиши керак».**

Бу сўзлар ва юқоридаги тафсилотлар замиридан — бугунги кунда ҳар қандай раҳбар зиммасига ўта оғир ва масъулиятли вазифалар юкланаётганлигини илғаб олиш у қадар қийин эмас. Чунончи, Юртбошимиз ўзлари изоҳлаб ўтганларидек, раҳбар елкасига биринчи галда кадрлар билан ишлаш, билимли ва айниқса, тажрибали ёш кадрларни топиш, уларни танлаш ҳамда бўлажак ўринбосарлар қилиб тарбиялаб боришдек масъулиятли топшириқ «ортилган».

Раҳбар эл-юрт ғурурини кўтариш, одамларни уйғотиш, бирлаштириш, бошини қовуштириш, кўнгилларига йўл топиб кириб олиш ва ниҳоят, улар қалбида мудраб ётган салоҳият қирраларини ишга солишнинг уддасидан чиқса, ўша жойда иш юришади.

Одамлар раҳбарнинг фидойи инсон эканлигига ишонади ва унинг ортидан эргашади.

Мухтасар қилиб айтганда, шундагина у, буюк куч соҳиблари — чинакам кадрларни, ҳақиқий инсонларни топа олади, уйғотади, даъват этади ва сафарбар қила олади!

(Давоми 2-бетда)

O'ZBEKISTON OVOZI

2002 YIL
3 DEKABR

ЁШЛАР ВА ЭКОЛОГИК ХАВФСИЗЛИК

«Экологик хавфсизлик масалалари Президент Ислом Каримов асарларида». «Экосан» халқаро жамғармаси, Миллий матбуот маркази, «Экосан» Тошкент клуби ва ёшлар иштирокида уюштирилган йиғилиш мавзуси ана шундай деб аталди. Мажлисни «Экосан» ёшлар уюшмасининг ўринбосари, Тошкент юридик институти талабаси Аброр Анорбоев бошқарди. «Экосан» халқаро жамғармаси президенти Ю. Шодиметов, Миллий матбуот маркази раиси А. Каримов, Президент ҳузуридаги стратегик минтақалараро институт бўлим бошлиғи Т. Сотволдиев, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши бўлим мудири Б. Очилов атроф-муҳит озодалиги, мусаффолиги учун мамлакатимизда олиб борилаётган ишлар ва бу борада ёшлар иштироки ҳақида тўхталдилар.

Пойтахтдаги турли институт ва университетларнинг талабаларидан М. Рўзибоев, И. Исаев, Б. Ғаниев, Д. Даминова ва бошқалар экологик хавфсизлик ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммоси Юртбошимиз асарларида алоҳида таъкидлангани тўғрисида сўзладилар.

Президентимизнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асарида билдирилган фикрлар бўйича, шунингдек, ер юзида тупроқ қатламининг емирилиши, ўрмонларнинг қисқариши, тузли ёмғирлар, атмосферанинг ифлосланиши, озон қатламининг бузилиши каби масалалар бўйича ёшлар қизғин баҳс-мунозара юритди. Айниқса, Юртбошимизнинг БМТ Бош ассамблеяси 48-сессиясидаги чиқишларида Марказий Осиё минтақасидаги экологик аҳвол, Орол муаммоси тўғрисида куюниб айтган таклифлари тўғрисида ёшлар етарли маълумотларга эга эканликларини намойиш этишди. Энг муҳими, улар ҳар бир масала бўйича ўз фикрларига эга эканликларини кўрсатишди.

Шу куни Миллий матбуот марказида Президент И. Каримов асарлари кўргазмаси ташкил этилди.

■ **Роҳила ИСМАТУЛЛАЕВА**

КУЧЛИ ДАВЛАТДАН — КУЧЛИ ЖАМИЯТ САРИ

КОНСТИТУЦИЯ ВА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бош Қомусимизга бўлимма-бўлим, бобма-боб кўз югуртиришдаёқ бу фикрнинг нечоғлик тўғри экани яққол исботини топади. Масалан, Асосий Қонунимизнинг биринчи бўлими давлат суверенитети, халқ ҳокимиятчилиги, Конституция ва қонуннинг устунлиги, ташқи сиёсат каби мустақиллигимизни мустаҳкамлашнинг негизи ҳисобланувчи асосий принципларни ўзида мужассам этган бўлса, иккинчи бўлим тўлалигича инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчларидан иборатдир.

Учинчи бўлим «Жамият ва шахс» деб номланади. Унда жамиятнинг иқтисодий негизлари ҳақидаги махсус бобдан ташқари фуқаролик жамиятининг энг муҳим институтлари — жамоат бирлашмалари, оила, оммавий ахборот воситаларига алоҳида-алоҳида боблар бағишланган.

Фуқаролик жамияти ҳақидаги конституциявий қоидалар мустаҳкамланган ана шу бўлимнинг маъмурий-ҳудудий ва давлат тузилиши (тўртинчи бўлим) ҳамда давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши (бешинчи бўлим) билан боғлиқ қоидалардан олдин келиши ҳам, фикримизча, Бош Қомусимизда фуқаролик жамиятининг ҳуқуқий негизлари қанчалик юксак аҳамият касб этишига мухтасар бир далил бўла олади.

Бошқача айтганда, Конституциямиз мамлакатимизда демократик ҳуқуқий давлатни барпо этиш билан бир қаторда адолатли фуқаролик жамиятини яратишга қаратилган энг муҳим ҳуқуқий асосдир.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис тўққизинчи сессиясидаги маърузасида мамлакатимизда истиқлол йилларида Конституциямизга мувофиқ ҳолда амалга оширилаётган ислоҳотлар чуқур таҳлил этилди, ҳаётимизнинг барча соҳаларини эркинлаштириш жараёнларида эришилган ютуқлар умумлаштирилди ва мавжуд камчиликлар холис ҳамда танқидий баҳоланди.

Ушбу маърузанинг аҳамияти хусусида тўхталадиган бўлсак, тараққиётимизнинг устувор йўналишлари кўрсатиб берилганлиги билан у улкан амалий аҳамиятга эга. Шу жиҳатдан, шак-шубҳасиз, маъруза демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш борасидаги стратегик дастурдир.

Бундан ташқари, ушбу маърузани улкан сиёсий аҳамиятга молик ҳужжат, дейиш ўринлидир. Чунки у мамлакатимиз раҳбарининг олдинги чиқишларида илгари сурилган, хусусан, биринчи чақириқ Олий Мажлиснинг 14-сессиясида ва иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг 2000 йилги 1-сессиясида қабул қилинган сиёсий, иқтисодий, ҳуқуқий ва маънавий соҳаларни эркинлаштиришга қаратилган стратегик дастурнинг узвий давоми бўлди.

«Ҳар қандай муаммонинг ҳал қилиниши, бу — янги муаммодир». Ўз даврида буюк немис алломаси Гётенинг ушбу тўқ мағизли фикри Юртбошимиз маърузасидаги: **«тараққиётнинг ҳар бир босқичи — бу янги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўлидаги янги вазифалар демакдир»**, деган фалсафий хулосасига ҳамоҳанглиги билан эътиборни тортади.

Дарҳақиқат, ўтган ўн бир йил давомида юртимиз иқтисодий, сиёсий, маънавий жиҳатдан, жамиятда демократия тамойилларини шакллантириш борасида муайян бир поғонага кўтарилди. Ҳаётимизда, жамиятимизда янги давр, янги босқич бошланди.

Президентимиз ўз маърузасида ана шу янги босқичда нималарга алоҳида эътибор бериш, айниқса, **«Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари»** деган сиёсий қурилиш дастурини амалда тўла татбиқ этиш ва айни шундай ёндашув билан фуқароларимизга ўз ҳаёти ва бутун жамият ҳаётини бошқаришда ҳамда уни ташкил этишда фаол иштирок этиш учун имконият яратишда қайси масалаларни биринчи галда ҳал этиш зарурлигини аниқ ва равшан белгилаб берди.

АХБОРОТ ЭРКИНЛИГИ СЎЗ ЭРКИНЛИГИ ДЕМАКДИР

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Олий Мажлисдаги фракцияси ташаббуси билан «Ахборот эркинлиги — ислоҳотларнинг ҳозирги босқичида демократик ўзгаришларни амалга оширишнинг устувор йўналишларидан биридир» мавзуида «давра суҳбати» ўтказилди. Анжуман Олий Мажлис X сессияси кун тартибига киритилган «Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамасига бағишланди. Давра суҳбатини ХДП парламент фракциясининг раиси И.Кочмарик очар экан, ахборот эркинлиги, унинг жамият ва фуқаролар ҳаётидаги муҳим аҳамияти ҳақида алоҳида тўхталди. У Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йил 27 июндаги Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига йўллаган табригида айтилган қуйидаги фикрларига йиғилганлар эътиборини қаратди:

«Ҳаммамиз шуни чуқур англаб олишимиз керакки, ҳар хил хуфёна гаплар, миш-миш, уйдирма, бўҳтон ва овозалардан фойдаланмасдан, одамлар холис маълумотлар ва гаплардан матбуот орқали хабардор бўлса, бундан давлат ҳам, жамият ҳам фақат наф кўради. Жамият ҳаётининг томир уришини белгилайдиган матбуот ва ахборот соҳасида шундай сиёсат юритилганда, турли пинҳона хатти-ҳаракатлар учун ҳеч қандай асос қолмайди, деб ўйлайман.

Бир сўз билан айтганда, жамиятимизнинг бугунги ҳаёти, унинг барча қувончли шу билан бирга, машаққатли, оғир томонлари матбуот ва оммавий ахборот воситаларида ўзининг қанчалик холисона аксини топса, жамиятимизда шунчалик адолат ва тўғрисўзлик муҳити ҳукмрон бўлади».

Сўнгра Олий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ўткир Ҳошимов қонун лойиҳасининг яратилиш жараёни, унинг аҳамияти, лойиҳа бўйича қўмитага келиб тушаётган таклиф ва мулоҳазалар ҳақида иштирокчиларга ахборот берди. Шундан кейин «давра суҳбати» иштирокчилари — ХДП фракцияси депутатлари, партия фаоллари, Марказий Кенгаш ишчи гуруҳи ҳамда экспертлари ўртасида қизғин баҳс бошланди.

Қуйида сиз қатнашчиларнинг лойиҳа бўйича билдирган таклиф-мулоҳазаларини ўқийсиз.

Аслиддин РУСТАМОВ, ХДП МК котиби:

— Шуни айтиш керакки, қонун лойиҳаси матбуотда эълон қилинганиданоқ, ЎзХДП Марказий Кенгаши Котибияти мазкур қонун ҳамда «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасида ХДП ташкилотларининг иштироки бўйича махсус қарор қабул қилди. «Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамаси қатор партия кенгашларимизда кенг муҳокама қилинди. Шунингдек, ушбу қонун лойиҳаси бўйича МК экспертлар гуруҳи аъзоларининг таклифлари ҳам олинди. Бугунги кунгача МК ишчи гуруҳига жойлардан жами 150 дан ортиқ таклифлар келиб тушди. Улар умумлаштирилиб, Олий Мажлис Котибиятига юборилди.

Жами 16 та моддадан иборат «Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси анча пишиқ ишланган бўлиб, тегишли масалаларни асосан тўлиқ қамраб олган.

Шу билан бирга, ХДПнинг Олий Мажлисдаги фракциясига кўмаклашувчи МК Ишчи гуруҳи депутатлар, экспертлар гуруҳи ва маҳаллий партия ташкилотларидан тушган таклифларга асосланиб, қатор таклиф ва мулоҳазалар билдиришни ўринли, деб билади.

Лойиҳанинг 3-моддасида ахборот, ахборот мулкдори, ахборотдан фойдаланувчи ва бошқа асосий тушунчалар кўрсатилган. Қонунда **ахборотнинг муаллифи** тушунчаси ҳам кўрсатилса, яхши бўларди. Чунки ахборотнинг ҳаққонийлиги учун муаллиф масъул бўлиши керак. Шунингдек, шу моддада «ахборот эркинлиги» тушунчасига ҳам алоҳида тушунтирув бериб кетиш лозим.

Ушбу модданинг 6-хатбошисида **«ахборот соҳаси — субъектларнинг ахборотни яратиш, қайта ишлаш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ фаолияти соҳаси»** сўзи **«ахборот соҳаси — субъектларнинг ахборотни яратиш, қайта ишлаш, тарқатиш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ фаолияти соҳаси»,** деб тўлдирилса, тўғри бўлади.

Бизнингча, махфий ахборотлар таркибига киритилмайдиган маълумотларга қуйидагиларни ҳам қўшиб қўйган маъқул (6-модда) **давлат статистикаси, бюджети ва захираси жамғармалари, аҳолининг ижтимоий қатламлари, банклар ресурслари тўғрисидаги маълумотлар ҳамда жамоатчилик фикрини ўрганувчи ижтимоий тадқиқот маълумотларини** ҳам киритишни таклиф қиламиз.

Фурсатдан фойдаланиб, бир фикрни айтиб ўтмоқчи эдим. Сессияларда қабул қилинадиган қонунлар лойиҳаларига депутатлар, фуқаролар, давлат идоралари, мутахассислар ҳамда сиёсий партиялар фракцияларидан ҳам кўплаб таклифлар тушади. Мисол учун, бизнинг фракциямиз деярли ҳар бир қонун лойиҳаси бўйича ўз таклифларини сессиялардан анча олдин Олий Мажлис Котибиятига ёки тегишли қўмиталарга расмий равишда юборади. Бу таклифларнинг анчаси эътиборга лойиқ бўлиши мумкин. Уларнинг баъзилари олинади, кўпчилиги эса эътиборсиз қолади: қонун қабул қилиниб бўлгандан кейин кўрсак, кўпгина таклифларимиз қабул қилинмаган бўлиб чиқади.

Лекин ҳозиргача парламентнинг бирон-бир қўмитаси фракцияга ёки партия Марказий Кенгашига сизнинг у ёки бу таклифларингиз фалон сабабларга кўра қабул қилинмади, деган жавоб ёки тушунтириш берганини эслай олмаймиз. Фикримизча, бу тўғрида нафақат сиёсий партия фракцияси, балки ҳар бир таклиф берган фуқарога тушунтириш берилиб турилса, яхши бўларди.

Умуман олганда «Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ўз олдига қўйилган мақсадга жавоб беради ҳамда мамлакатимизда демократик давлат, фуқаролик жамияти қурилиши йўлида олиб борилаётган ишларга ўзининг салмоқли ва ижобий ҳиссасини қўшади.

Руфат РАЗЗОҚОВ, ХДП МК экспертлар гуруҳи аъзоси, иқтисод фанлари доктори, профессор:

— Бу қонун лойиҳаси, биринчи навбатда, айтилган, айтилаётган сўзнинг қадри ва масъулиятини кучайтиришда катта, аҳамиятга эга. Нега деганда маъмурий буйруқбозлик давридан мерос бўлиб ўтиб келаётган сўз билан ишнинг орасидаги тафовут бериладиган ахборотни қадрсизланишига олиб келарди. Ундан ташқари, кўрилаётган қонун лойиҳаси нафақат ахборот эркинлиги, балки сўз эркинлиги билан ҳам чамбарчас боғлиқдир.

Фикр-мулоҳазаларга ўтсак.

Қонун лойиҳасининг сарлавҳасида ишлатилган **«принциплари»** сўзи ўрнига ҳозирги даврда кенг миқёсда ишлатилаётган **«тамойиллари»** сўзи ишлатилса яхши эмасми?

Бугун ахборотнинг ҳажми ва йўналиши шунчалик кўпки, унинг софлигини таъминлаш учун муаллифдан профессионал маҳорат талаб этилади. Шунинг учун қонун лойиҳасининг 7-моддасида ахборот олувчи ва уни таҳлил этувчининг бурчини алоҳида кўрсатиб ўтиш лозим.

Ахборот олувчи ва уни таҳлил этиб, кенг халқ оммасига тарқатувчининг, яъни муаллифнинг масъулияти фақат ёритиш билан чекланиб қолмай, ўша соҳанинг мутахассиси сифатида ўзининг ижодий ёндашишини ҳам талаб этади. Бунинг учун журналистлар, ёзувчилар, иқтисодчилар ва бошқа соҳадаги мутахассислар ўз профессионал маҳоратларини узлуксиз равишда такомиллаштириб боришлари кераклиги қонунда ўз аксини топса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Қодир ОДИЛОВ, ХДП МК экспертлар гуруҳи аъзоси, иқтисод фанлари доктори, профессор:

— Қонун лойиҳасининг 3-моддаси иккинчи хатбошисида ишлатилган **«предметлар»** ва **«фактлар»** сўзлари барчага тушунарли бўла олмайди. **«Предметлар»—«нарсалар»** маъносини билдиради. **«Фактлар»** **«маълум бўлган ҳодиса»** ёки **«ҳақиқат»** маъносини билдиради. Шу сўзлар муқобили давлат тилида ишлатилса тўғри бўлади, деб ўйлайман.

Шу модданинг бешинчи сўзбошида **«ресурслари»** сўзи ишлатилган. **«Ресурслари»** сўзини **«манбалари»** ёки **«бойликлари»** деб бемалол ёзиш мумкин.

Шу модданинг олтинчи хатбошида **«ахборот соҳаси — субъектларнинг ахборотни яратиш, қайта ишлаш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ фаолияти соҳаси»** дейилган. Ушбу жумлани қуйидагича матнда баён этилишини таклиф қиламан:

«Ахборот соҳаси — ҳақиқий дунёни идрок этувчи онгли шахсларнинг ахборотни яратиш, қайта ишлаш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ фаолияти соҳаси».

Қонуннинг 9-моддаси учинчи ва бешинчи жумлаларида ишлатилган **жавоб бериш учун бир ёки икки ой муҳлат** ахборот олиш тезлашган ҳозирги кунда ўзини оқламайди, деб ўйлайман.

Бўритош ШОДИЕВА, Олий Мажлис депутати, ХДП фракцияси аъзоси:

— Аввало, қонун лойиҳаси қизғин муҳокама қилинаётганлигидан ҳурсанд бўлиш керак. Тушаётган таклифлар, билдирилаётган мулоҳазалар асосли, мантиқли.

Бу нарса халқимизнинг қонун яратиш савияси янада ошаётганлиги ва ўз тақдирига эътибори кучайганлигидан далолат. Энди терминлар ва унинг ўзбек тилидаги муқобиллари масаласига келсак, қонун яратишда кўпроқ халқаро қонунчиликда ва дунё истеъмолида бўлган сўзлар ишлатилади. Ва менинг фикримча, бу — тўғри ҳамда халқаро муносабатларнинг ривожланишида асқотадиган жараён.

Дониёр АЗИЗХЎЖАЕВ, ХДП Чирчиқ шаҳар кенгаши биринчи котиби:

— Ахборот беришни рад этиш ҳақидаги 10-моддага қўшимча равишда **«Ахборотлар руҳий касаллар, давлат ва шахсларга қарши оғир жиноят содир этиб, қамоқ жазосини ўтаётганларга берилмайди»** деган жумла қўшилса, ахборот кимларга берилмаслиги ҳақидаги масала аниқлаштирилган бўларди.

Машкура САФОЕВА, Олий Мажлис депутати, ХДП фракцияси аъзоси:

— Қонун умумлаштирувчи хусусиятга эга. Унда ҳар бир ҳолатни алоҳида қайд қилиб бўлмайди. Сиз айтаётган шахсларнинг сайловларда иштирок қилмаслиги ва бошқа чекловлар тегишли қонунларда ўз аксини топган. Шунинг учун ушбу қонун лойиҳасига ҳам уни такрорлаб ёзиш ўринли бўлмаса керак.

Мавлуда АКБАРХЎЖАЕВА, ХДП МК экспертлар гуруҳи аъзоси, I даражали юрист:

— Қонун лойиҳасининг 7-моддасида **«Оммавий ахборот воситалари ўзлари тарқатаётган ахборотнинг ҳаққонийлиги учун ахборот манбаи ва муаллифи билан биргаликда қонунда белгиланган тартибда жавобгар бўладилар»** дейилади. Бу банд ОАВ учун ўзлари олган расмий ахборотларни ҳам албатта текшириб кўришдек заруратни туғдиради. Аслида ОАВ бундай маълумотларни текшириши ҳам, текширмаслиги ҳам мумкин. Бунга унинг имконияти ва вақти етмаслиги тайин. Шу нуқтаи назардан юқорида келтирилган жумладан кейин **«Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ҳамда мансабдор шахслардан расман олинган хабарларнинг ҳаққонийлиги учун бу ахборотни ОАВга берувчиларнинг фақат ўзлари жавобгар бўладилар»,** деб киритиш мақсадга мувофиқдир.

Дейлик, масалан, давлат статистика бошқармаси берган маълумотни ОАВ одатда текшириб ўтирмайди, тўғридан-тўғри эълон қилиб юборади. Агар шу ахборот нотўғри чиқса, давлат ташкилоти берган ахборот учун ОАВ ҳам жавобгар бўлиб туришини асло тушуниб бўлмайди.

Назаримизда, лойиҳанинг ахборот олиш тартибига доир 9-моддасида бир-бирини мазмунан инкор этувчи жумлалар мавжуд. Унда **«сўров олинган санадан эътиборан 30 кундан кечиктирмай жавоб қайтарилиши лозим»** дейилиши билан бирга кейинроқ **«сўралаётган ахборотни тақдим этишни кечиктириш сўров берилган санадан эътиборан икки ойдан ортиб кетмаслиги лозим»** деб келтирилади. Бундай олиб қараганда, сўровга 20-30 кун оралиғида жавоб беришнинг ўзини аслида кечиктириш деб қаралиши керак.

Одатда бир ҳафта, 10-15 кун ичида сўровларга жавоблар олинади. Жуда кечиккани эса бир ой муддатнинг охирги кунларида керакли маълумотларни қайтарадилар. Унга қонуний равишда яна бир ой қўшиш ахборот билан боғлиқ ишларга нисбатан иккала томонда ҳам (айниқса, жавоб берувчида лоқайдлик, эътиборсизликка), кўп ҳолларда ишнинг қолиб кетишига олиб келиши мумкин. Қолаверса, бир ой муддат ичида сўровга жавоб бериш лаёқатига эга бўлмаслик маълум маънода жавоб берувчининг фаолиятсизлиги, иш лаёқати ва малакасига эга эмаслигини, мурожаатларга совуққонлик билан қарашларининг ифодасидир.

Шунингдек, ушбу модда фуқароларнинг (айниқса, энг кўп ахборотталаб журналистларнинг) бу борадаги аввал белгиланган қонуний ҳуқуқларини чеклаб қўяди. Жумладан, амалдаги Ўзбекистон Республикаси «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида»ги Қонунининг 6-моддасида «Агар қонун ҳужжатларида бошқа ҳол назарда тутилган бўлмаса, сўров олинган санадан бошлаб 30 кундан кечиктирилмай жавоб қайтариш керак» дейилиб, бундан ортиқ муддатга ахборот кечиктирилгани ҳақида расман сўз юритилмаган ва бу ҳолат ўзини оқлаб келмоқда.

Лойиҳада ахборот берувчига ахборотни 2 ойга қадар кечиктириш ҳуқуқи берилар экан, эҳтимол янаям аниқлаштириб, қайси ташкилотлар бу ҳуқуққа эгалиги (дейлик, давлат статистика бошқармаси, «Ижтимоий фикр» маркази ва бошқалар) белгилаб қўйилса, жавоб беришда қонунни рўкач қилишга уринишларнинг қонунан олди олинган бўлур эди.

Табиийки, бундай ҳуқуқ ҳаммага ҳам зарур эмасдир. Бинобарин, биз истаётган демократик жараёнларни тезлаштириш, демократияни қарор топтиришда фуқароларнинг (айниқса, ОАВларининг) ўзига керакли ахборотни ўз вақтида олиши муҳим ўрин тутишини назардан четда қолдириб бўлмайди.

Лойиҳанинг 11-моддасига кўра **«Ҳар қандай ахборот, агар у билан қонунга хилоф равишда муомалада бўлиш ахборот мулкдори, эгаси, фойдаланувчи ва бошқа шахсга зарар етказиши мумкин бўлса, муҳофаза этилмоғи керак».** Бир қарашда бундан агар ахборот билан қонунга хилоф равишда муомалада бўлиш кимгадир зарар етказмаса, у (ахборот) билан қонунга хилоф равишда муносабатда бўлиши мумкин, деган каби мантиқсиз бир хулоса пайдо бўлади. Кўриниб турибдики, бу банддаги «қонунга хилоф равишда» деган жумлани чиқариб ташлаб, буни **«ҳар қандай ахборот, агар у билан муомалада бўлиш, ундан фойдаланиш, унга ахборот мулкдори, эгаси, фойдаланувчи ва бошқа шахсга ноқонуний зарар етказиши мумкин бўлса, бу ахборот муҳофаза этилмоғи керак»** деб қўйилса, жумланинг мазмун-моҳияти очилади, у аниқ ва тушунарли бўлади.

Фуқароларнинг ахборот олиш, ундан фойдаланиш, тарқатиш, бир сўз билан айтганда, сўз эркинлиги ва ОАВнинг мустақиллиги билан боғлиқ бу қонун лойиҳаси ана шундай қизғин баҳсларга сабаб бўлди. «Давра суҳбати»да шунингдек, Олий Мажлис депутати Г.Йўлдошева, юридик фанлари номзоди А.Аҳмедов, Халқ демократик партияси Акмал Икромов, Чилонзор, Ҳамза туманлари кенгашлари биринчи котиблари М. Ёқубов, А. Каримбердиев ва Ш.Файзиевлар лойиҳа ҳақида ўзларининг бир қанча ўринли таклифларини билдирдилар.

ХДПнинг Олий Мажлисдаги фракцияси раиси И. Кочмарик, «давра суҳбати»ни якунлар экан, бугунги муҳокама ҳамда жойлардан тушган таклифлар партия фракциясига парламентнинг X сессиясида кўрилиши мўлжалланаётган ушбу муҳим қонун лойиҳаси бўйича ўзининг аниқ нуқтаи назарини шакллантиришида хизмат қилишини айтди.

■ **Акбар ЖОНУЗОҚОВ**
тайёрлади

Қиргулидаги Фарғона ёғочни қайта ишлаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ўзининг сифатли, бежирим жиҳозлари — стол-стул, ром-эшик ва бошқа маҳсулотлари билан харидорлар эътиборини тортмоқда.

Буни бу ерда ишлаб чиқарилаётган буюмларга нисбатан кун сайин ошиб бораётган буюртмалар сонидан ҳам билса бўлади. Корхона ўз маҳсулотларини асосан маҳаллий хомашё — чинор дарахти ёғочидан тайёрламоқда. Аҳоли ўртасида эса чинор ёғочи буюмларига эҳтиёж катта.

— Шу йилнинг ўзида политехника коллежи қурилиши учун қирқ миллион сўмлик ром-эшик ва бошқа хил маҳсулотлар етказиб бердик, — дейди жамият раисининг муовини Шуҳрат Собиров. — Шунингдек, дурадгорлар шу ой бошига қадар Таваккал Қодиров номидаги санъат билим юрти учун ҳам 4 миллион сўмлик ром-эшик ва бошқа корхона ҳамда ташкилотларга 2600 дона стул тайёрлаб беришди.

Суратларда: ҳиссадорлик жамияти раиси муовини Шуҳрат Собиров ва ёш ишчи Отабек Холиқов тайёрланган стуллар сифатини кўздан кечирмоқдалар.

■ **Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган сурат**

ЎТГАН ҲАФТА:
ВОҚЕА, ТАҲЛИЛ, ШАРҲ

МОҲ: ЁН ҚЎШНИ — ЖОН ҚЎШНИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўтган ҳафта содир бўлган қатор муҳим тадбирлар ичида яна бир эътиборталаб воқеа — бу, Тошкентда ўтган Марказий Осиё бизнес-форуми бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Форум Марказий Осиё Ҳамкорлиги (МОҲ) ташкилотига аъзо давлатларнинг раҳбарлари ташаббуси билан ўтказилди. У Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон республикаларининг ишбилармонлари ҳамда тадбиркорлари доирасидаги биринчи бизнес-форум бўлиши билан ҳам минтақа иқтисодий-сиёсий ҳаётида жуда катта аҳамиятга эга. Масалан, унда мазкур қардош мамлакатлар иқтисодий ҳамкорлигини чуқурлаштиришга йўналтирилган саъй-ҳаракатларнинг бирлашуви сари интилишлар ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Дарвоқе, улкан минерал хомашё бойликларига, коммуникация, технология, ишлаб чиқариш, ақлий салоҳият ва бошқа захира ҳамда имкониятларга эга минтақамизнинг муҳим жўғрофий-сиёсий жойланиш ўрни мустақиллик йилларида, айниқса, хорижий сармоядорлар диққат-эътиборини кўпроқ торта бошлади.

Шу маънода, эндиликда «ён қўшни — жон қўшни»ларимиз билан ўзаро ҳамкорлигимизнинг ҳуқуқий ва иқтисодий асосларини такомиллаштириш, ишлаб чиқарувчилар ўртасида алоқаларни кенгайтириш, чет эл сармояси ҳамда савдо (тижорат) ҳажмини муттасил ошириб бориш каби қатор зарурватлар туғилаётгани ҳам сир эмас.

Форумда ана шу заруратли вазиятлардан келиб чиққан ҳолда молия-кредитни таъминлаш, кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришни янада ўстириш ҳамда қўшма корхоналар ташкил этиш борасида манфаатли келишувларга эришилди. Минтақавий савдо ҳажмини ошириш ва хорижий сармояни кўпроқ жалб этиш йўлида бозор иштирокчиларини ахборотлар билан таъминлаш, шунингдек, транспорт коммуникациясини ривожлантириш юзасидан конструктив фикрлар алмашилди. Бу эса, шубҳасиз, мамлакатларимизда халқаро ва минтақавий молиявий муассасалар: биринчи галда — Халқаро валюта жамғармаси, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки, Европа Тикланиш ва тараққиёт банки сингари салоҳиятли банклар билан иқтисодий ҳамкорлик жараёнлари чуқурлашувида жуда катта аҳамият касб этиши турган гап.

Шу боис ҳамки, форум иш бошлаган куни унинг иштирокчилари ва меҳмонларига «Марказий Осиё Ҳамкорлиги» ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари йўллаган табрик хатида шундай ишонч сатрлари битилди: **«Аминмизки, Тошкент бизнес-форуми Марказий Осиёда иқтисодий ҳамкорликни чуқурлаштириш жараёнида муҳим босқич бўлиши баробарида мамлакатларимиз ишбилармон доиралари ва тадбиркорлари ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни янада ривожлантиришга куч бағишлайди ҳамда давлатларимиз ўртасидаги анъанавий дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшади».**

■ **Номоз САЪДУЛЛАЕВ**

ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ

Буюк бобокалонимиз, шавкатли саркарда ва давлат арбоби Амир Темур ҳазратларининг «Куч — адолатда» деган ҳикматли сўзлари ҳаммамизга маълум. Президентимиз Ислом Каримов бу пурмаъно нақлни янада ривожлантириб, «Адолат — қонун устуворлигида», деб таъкидлар экан, худди шу ҳаётий тамойилга қатъий амал қилиб яшашимиз зарурлиги, биз учун бундан бошқа йўл йўқлигини алоҳида уқтиради.

Ўз галида, кучли давлатдан кучли фуқаролик жамиятга ўтиш жараёни ҳам Конституция ва бошқа қонунларимиз асосида, қонун устуворлигига мувофиқ равишда кечмоғи даркор. Шу маънода, бу борада ўтган йилларда бир қанча қонунлар қабул қилингани диққатга сазовордир.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, жамоат бирлашмалари, касаба уюшмалари, сиёсий партиялар, оммавий ахборот воситалари, нодавлат, нотижорат ташкилотлари, виждон эркинлиги, сайловлар тўғрисидаги бир қатор қонунлар, Фуқаролик ва Солиқ Кодекслари каби қонун ҳужжатлари юртимизда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг муайян ҳуқуқий асослари яратилганидан далолат бериб турибди.

Шу билан бирга, давлатимиз раҳбари сессияда «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги қонунга зарур ўзгартиришлар киритиш, шунингдек, «Ижтимоий жамғармалар тўғрисида», «Нодавлат, нотижорат ташкилотлари ва уюшмалари тўғрисида», «Хайрия фаолияти тўғрисида»ги қонунларни қабул қилиш ташаббуси билан чиқди.

Табиийки, таклиф этилаётган янги қонун ҳужжатлари фуқаролик институтлари ва ўзини ўзи бошқариш органларини ривожлантириш учун энг мақбул ташкилий-ҳуқуқий механизмларни, яъни тегишли қонунчилик асосларини янада мукаммаллаштиришда муҳим аҳамиятга эга.

Дейлик, бугунги кунда мамлакатимизда қарийб 50 та жамғарма бор бўлса-да, уларнинг фаолиятини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солувчи алоҳида қонуннинг мавжуд эмаслигининг ўзиёқ «Ижтимоий жамғармалар тўғрисида»-ги қонунни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш нечоғли долзарб масала эканини яққол англатиб турибди.

Ёки бўлмаса, «Хайрия фаолияти тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши ҳам долзарб аҳамият касб этади. Негаки, айни чоғда юртимизда турли хил ижтимоий аҳамиятга молик лойиҳаларга ҳомийлик қилаётган бир талай хайрия ташкилотлари мавжудлигига қарамай, ҳозирга қадар уларнинг хайрия билан боғлиқ фаолияти қонунчилик асосида тартибга солинмаган.

Қонунчилигимизда хайрия фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотлар учун муайян имтиёзлар кўзда тутилган бўлса-да, хайрия ишларига бош қўшаётган корхона, ташкилот, муассаса ва жисмоний шахсларнинг ушбу соҳадаги фаолияти, ўзаро муносабатларини ҳуқуқий тартибга солиш механизми ҳалигача ишлаб чиқилмаган. Худди шу сабабли бу борада зарур бўлган янги қонунларни қабул қилишга жиддий эътибор берилмоқда.

Истиқлол туфайли фуқароларимизнинг дунёқараши, тафаккури тубдан ўзгарди. Уларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги ошди. Бу ижобий жараёнлар кишига мамнуният бағишлайди. Зеро, биз демократия неъматларининг истеъмолчиси бўлиш билангина чекланиб қолмасдан, балки ана шу неъматларни яратувчи фаол шахслар бўлишимиз зарурати бугунги давр, ислоҳотларимиз янги босқичининг муҳим шартларидандир.

Хулоса қилиб айтганда, мамлакатимизда изчил амалга оширилаётган ҳаётбахш ислоҳотларнинг ҳозирги босқичида фуқаролик жамияти институтларини янада ривожлантириш учун Бош Қомусимизда мустаҳкамланган ҳуқуқий қоидаларни тўла рўёбга чиқаришда собитлик билан давом этиш, хусусан, Президентимиз таъкидлаганидек, **«энг мақбул ташкилий-ҳуқуқий механизмларни, яъни тегишли қонунчилик асосини шакллантириш, ташкилий-техникавий, моддий шарт-шароитларни, давлат ва жамоат бирлашмалари ҳамкорлигининг самарали усул-услубларини вужудга келтириш ўта муҳим аҳамият касб этади».**

■ Акмал САИДОВ,
юридик фанлари доктори, профессор

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР ФИЛИАЛИДА ЎТГАН ҲАФТАДАГИ САВДО НАТИЖАЛАРИ

☞ Филиалда 4 та савдолар ўтказилди. Шундан 1 таси кимошди, 3 таси биржа савдоларидир.

☞ Кимошди савдоларида якка тартибда уй-жой қуриш учун мўлжалланган 2 та ер майдони 1 900 000 сўмга сотилди.

☞ Биржа савдоларида 7 та кўчмасмулк ва 16 та автотранспорт воситаси 66 546 900 сўмга сотилди.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

Республика кўчмас мулк биржасининг Тошкент шаҳар филиали Сизларни биржа савдоларига таклиф қилади. Биржа савдолари ҳафтанинг душанба, чоршанба ва жума кунлари бўлиб ўтади.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани, А. Қодирий кўчаси, 13-уй.
Телефонлар: 144-44-73, 144-71-78.

Уважаемые акционеры, извещаем Вас, что 18 декабря 2002 года в 14.00 часов состоится внеочередное акционерное собрание ОАО «Газавтоматика» на территории предприятия.

Повестка дня:

1. Вхождение ОАО «Газавтоматика» в состав создаваемой Ассоциации предприятий коммунальной отрасли в структуре Агентства «Узкоммунхизмат».
2. Создание совместного предприятия с китайскими инвесторами.

Наблюдательный Совет
ОАО «Газавтоматика»

XORIJDA

ЎЗ ЭЛЧИХОНАЛАРИНИ ЁПИШДИ

Канада ва Австралия Филиппиндаги ўз элчихоналари фаолиятини вақтинчалик тўхтатди ва қўшимча хавфсизлик чораларини кўрмоқда, дея хабар беради Associated Press агентлиги.

Сабаби, разведка маълумотларига кўра, экстремистик гуруҳлар томонидан янги террорчилик акти содир этилиши эҳтимоли борлигидир. «Махсус хизмат вакилларидан элчихонамизга жиддий хавф таҳдид солаётганлиги ҳақида огоҳлантириш олдик» деди Австралия ташқи ишлар вазири Александр Даунер вазиятни шарҳлар экан.

Шунингдек, Канада ҳам Маниладаги ўз элчихонасини ёпишга мажбур бўлди ва эндиликда Канада ҳукумати ўз фуқароларига Австралияга ҳозирча бормай туришларини уқтирмоқда.

Исроил ҳукумати эса Филиппин ва Жанубий Африка Республикасидаги ўз элчихоналарини вақтинча ёпмоқда. Шунингдек, Кениядаги Консуллик бўлими ҳам ёпилиш эҳтимоли бор. Сабаби, Исроил сайёҳларига қарши яқинда террорчилик акти уюштирилганлигидир. Қолган мамлакатлардаги элчихоналарда кучайтирилган хавфсизлик чоралари кўрилаётганлиги ҳақида Reuters ахборот агентлиги хабар тарқатди.

ОЧАРЧИЛИК ХАВФ СОЛМОҚДА

Эфиопиянинг 15 миллионлик аҳолиси очликдан қирилиш хавфи остида яшамоқда, дейилади мамлакат бош вазири Мелес Зенауи берган баёнотда. Шу билан бирга мамлакат бўйлаб тарқалган фалокатнинг олдини олиш ва 1984-85 йилларда юз берган очарчилик туфайли қирилишлар яна такрорланмаслиги учун халқаро жамоатчиликдан ёрдам сўради.

Зенауининг «BBC Today»га берган интервьюсида айтишича, бугунги хавф натижасида 80-йиллардагига қараганда икки-уч марта кўп одам қурбон бўлиши мумкин.

Зенауининг мазкур баёнотига асосан АҚШ ҳукумати ёрдам қўлини чўзишга қарор қилди. Яъни Эфиопия ва Эритреяга тез кунларда жами 106 миллион долларлик озиқ-овқат маҳсулотлари жўнатишни мўлжаллаб турибди. Ёрдам буғдой, ловия ва ўсимлик ёғларидан иборат.

Ривожланаётган мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорликни амалга ошириш бўйича иш олиб борувчи Халқаро ривожланиш агентлиги берган баёнотга кўра, 87 миллион долларлик озиқ-овқат (62 тонна) Эфиопияга, 19 миллион долларлиги эса (30 тонна) Эритреяга жўнатилади, дейилади Reuters ахборотида.

КАФОЛАТ 2 ЙИЛГА УЗАЙТИРИЛДИ

Россиянинг енгил автомобиль ишлаб чиқарувчи энг йирик корхоналаридан бўлмиш «АвтоВАЗ» акциядорлик жамияти шу йил 1 декабрдан бошлаб ўз машиналарига бериладиган кафолат муддатини узайтирди. Эндиликда харид қилинган «ВАЗ» автомобили учун заводнинг кафолат муддати аввалгидек 12 ой, ёки 20 минг километрлик ҳаракат эмас, балки 24 ой ёки 35 минг километрлик масофа қилиб белгиланди.

ҚИРУВЧИ САМОЛЁТЛАР ҚИРҒИЗИСТОН БАЗАСИДА

Россия ҳарбий ҳаво кучларининг қирувчи ҳарбий самолётлари («Су-25», «Су-27») ҳамда «Ил-76» транспорт самолётлари шу ҳафтада Бишкекдан 20 километр наридаги Қант шаҳри ҳарбий аэродромига жойлаштирилади. Умумий хавфсизлик шартномасига аъзо давлатлар мудофаа вазирларининг қарорига кўра шундай қилинмоқда. Мазкур қирувчи самолётлар Марказий Осиё ҳудуди бўйича тезкор ҳаракатдаги умумий кучлар авиациясининг асосий таркибини ташкил этади.

«Интерфакс» хабар беришича, умумий хавфсизлик шартномаси шу йил 7 октябрь куни Кишинёвда Арманистон, Белорусия, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия ва Тожикистон президентлари томонидан имзоланган.

Ҳарбий самолётлар 5 декабрда Қирғизистонга келиши режалаштирилмоқда.

ТИНЧЛИК КУЧЛАРИ ВАКОЛАТИ БИР ЙИЛГА ЧЎЗИЛДИ

БМТ Хавфсизлик Кенгаши Афғонистонда фаолият юритаётган тинчлик кучларининг ваколат муддатини яна бир йилга узайтирди.

Ҳозирги кунда Германия ва Нидерландия қўмондонлиги остида бошқарилаётган Афғонистон пойтахтидаги тинчлик кучлари таркибида 4800 нафар ҳарбий хизматчи бор.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Афғонистон Президенти ва БМТ Бош котибининг мамлакатдаги тинчлик кучлари таркибини кенгайтириш ва бошқа ҳудудларда ҳам улар фаолиятини ташкил этиш борасидаги чақириғи АҚШ ва бошқа давлатлар томонидан қўллаб-қувватланмади, дейилади Reuters берган маълумотда.

АЛИШЕР НАВОИЙГА ЭҲТИРОМ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Тантанали маросимда сўзга чиққан Москва шаҳри мэри Юрий Лужков улуғ шоир ижодидаги инсонпарварлик ғояларининг абадийлиги давр синовидан ўтганлигини таъкидлади.

— Ўйлайманки, Алишер Навоий ўз ижоди ва фаолияти орқали халққа тақдим этган ўй-фикрлари ҳозирги кунда ҳам ўзининг долзарблигини йўқотмаган ва шундайлигича қолади. Ўзбекистон Президентига алоҳида миннатдорчилигимни изҳор қилмоқчиман. Ўтган йили бўлиб ўтган учрашувимизда Ислом Абдуғаниевич Каримов шаҳримизда ушбу ҳайкалнинг ўрнатилишини қизғин қўллаб-қувватлади. Дарҳақиқат, биз Ўзбекистондан ажойиб туҳфа олдик, — деди Москва мэри.

Шундан сўнг сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Ҳ.Кароматов Ўзбекистон ва Россия ўртасидаги кўп асрлик маданий алоқалар хусусида тўхталиб, сўнгги йилларда улар мустаҳкамланиб, янги мазмун касб этаётганини таъкидлади.

Ўзбекистон халқ шоири Э.Воҳидов буюк ҳамюртимизнинг ҳайкали Россия пойтахтида ўрнатилганидан мамнун ва мағрур эканлигини изҳор этиб, бу жой Россияда истиқомат қилаётган ва фаолият олиб бораётган ўзбеклар, шунингдек, турли миллатларга мансуб Навоий ижоди ихлосмандлари учун муқаддас қадамжо бўлиб қолишига ишонч билдирди.

Ҳайкални ёпиб турган мато аста очилиб, минглаб москваликлар ва шаҳар меҳмонлари кўз ўнгида буюк шоир сиймоси гавдаланди. Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси давлат мадҳиялари янгради. Тадбир иштирокчилари Навоий ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди.

Шу куни кўплаб меҳмонлар бўлиб ўтган маросим хусусида ўз фикрларини билдирдилар. Жумладан, Бутунроссия кўргазма маркази директори, Кўргазмалар фаолияти бўйича МДҲ давлатлараро кенгаши раиси Александр Юрченко ўз фикрини қуйидагича баён этди:

— Янги тарихий шароитда янги авлод учун ниҳоятда зарур бўлган халқларимиз ўртасидаги дўстликнинг янада мустаҳкамланишидан ва маданиятларимизнинг ўзаро яқинлашуви сари яна бир қадам қўйилганидан бағоят мамнунман.

Тадбирда сўзга чиққан Россия Бадиий академияси вице-президенти, Суриков номидаги бадиий институт ректори Андрей Бичуков қуйидагиларни айтди:

— Тошкент марказида Пушкинга ўрнатилган ҳайкал биз учун катта фахрдир. Ўз навбатида бизнинг маънавий ва инсоний ришталаримиз Москва марказида буюк Алишер Навоий сиймоси бронза ва гранитда акс этиши ҳам қувонарли ҳолдир.

— Алишер Навоий ҳайкалининг очилиши инсониятнинг олий маънавий қадриятлар сари интилишининг рамзи бўлиб қолади,— деди сиёсатшунос, академик Фёдор Бурлацкий.

Хулоса қилишдан аввал яна бир нарсани таъкидлаш лозим. Октябрь ойига режалаштирилган ҳайкалнинг очилиши юзлаб бегуноҳ инсонларни гаровга олиш билан боғлик нохушликлар сабабли кейинга қолдирилганди. Ҳайкал Дубровкадаги гаровга олинганларни озод қилинишига роппа-росса бир ой тўлган сана, 26 ноябрь куни очилди. Бизнингча, бунда катта маъно бор. Алишер Навоий ўз асарларида яхшилик ва нафосатнинг зўравонлик ва жаҳолат устидан ғалабасини тараннум этган. Ҳайкал супасида ўзбек ва рус тилида зикр этилган шоир мисралари барча мавжудотлар узра табиат билан ҳамоҳанг янграйди:

Олам аҳли, билингизким,
Иш эмас душманлиғ,
Ёр ўлинг бир-бирингизгаким,
Эрур ёрлиғ иш.

■ **Ғайрат ШУКУРОВ, Олег ШАТУНОВСКИЙ, «Жаҳон» АА махсус мухбирлари**

СОҒЛОМ АВЛОД ОРЗУСИ

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА — НАФОСАТ, ЛАТОФАТ ВА ГЎЗАЛЛИК МАКТАБИ

Бу мактабда таълим олганларни эртаклардаги сарвқомат санамларга, паривашларга қиёс қилишади

Дунёда спорт тури кўп, мусобақанинг хили кўп. Ҳаммаси ўз ўрнида қизиқарли ва аҳамиятли, албатта. Аммо шундай спорт тури, шундай мусобақалар борки, улар бир халқнинг, миллатнинг эзгу-ниятлари, юксак мақсадлари билан боғлиқ бўлади.

Бухорода бадиий гимнастика бўйича ташкил этилган турнир ана шундай яхши ва катта ниятлар замирида туғилган спорт тадбирлари сирасига киради. Иштирокчи ва томошабинларнинг кўплиги, вилоят раҳбарлари ва республика миқёсидаги меҳмонларнинг ташрифи ҳам бу мусобақа нуфузи баландлигини кўрсатиб турибди.

Энди савол туғилади: хўш, бу мусобақага, бадиий гимнастикага нега бирданига бунчалик эътибор қаратилмоқда?

Аввало шуни айтиш кераккки, бадиий гимнастика юртимизда кеча ё бугун пайдо бўлгани йўқ. Спортнинг бу тури дунёда пайдо бўлганига, юртимизда оммалашганига ҳам анча бўлган. Жаҳон чемпионатлари, нуфузли халқаро турнирларни ўтказиш анъанага айланган.

Мамлакатимиз бадиий гимнастикачилари 1980-йилларда, айниқса, қувончли ютуқларга эришишган. Ўзбекистон терма жамоаси собиқ иттифоқ миқёсидаги мусобақалар ва йирик халқаро турнирларда муваффақиятли иштирок этган. Учқудуқлик Венера Зарипова жаҳон чемпионатлари ва қатор нуфузли халқаро турнирларда совриндор бўлган. У дунё спорт оламида ҳурмат-эътибор қозонган эди.

Аммо спортнинг бу турини кенг ривожлантириш имкониятларидан фойдаланилмай келинаётгани бор гап. Бадиий гимнастикага қизиқувчилар ҳам, истеъдодли ёшлар ҳам оз эмаслигини Бухорода ўтган турнир яна бир бор исботлади.

Мамлакатимизда спортнинг айнан ана шу турига жиддий эътибор бошланганини қандай изоҳлаш мумкин? Бадиий гимнастиканинг қизлар шуғулланаётган бошқа спорт турларидан афзаллиги нимада?

Миллат саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш, соғлом авлодни камол топтиришда спортнинг аҳамияти бебаҳолиги ҳеч кимга сир эмас. Бу асрлар давомида қайта-қайта исботланган, эътироф этилган. Шунинг учун ҳам ҳамма давлатларда спортнинг оммалашувига эътибор берилади.

Соғлом авлод, соғлом миллат масаласи бизда ҳам мустақиллигимизнинг дастлабки кунлариданоқ кун тартибига қўйилди, давлат даражасидаги энг муҳим вазифалар дея белгиланди. Ўтган ўн бир йил орасида бу борада амалга оширилган ишлар кўламига назар солсак, ҳеч муболағасиз асрлар бўйи қилинмаган ишлар амалга оширилганига ишонч ҳосил қиламиз.

Бадиий гимнастикани янада ривожлантириш орқали қизларимизни спортнинг бу турига кўпроқ жалб этиш мақсадида бугун бошланган бу саъй-ҳаракат ҳам соғлом авлод тарбияси бўйича амалга ошираётган ишларимизнинг узвий давоми, бошқача айтганда, бу борадаги яна бир янги қадамдир.

Нега айнан бадиий гимнастика танланди?

Ҳозир дунёда қизлар спорти жуда тез оммалашиб бормоқда. Ҳатто шу чоққача эркаклар спорти ҳисобланган бокс, оғир атлетика, кураш турлари ҳам хотин-қизлар томонидан забт этилмоқда. Бу тўғри ё нотўғрилиги ҳақида баҳс-мунозаралар бўлиб турибди. Бунга баҳо беришда, ҳар бир миллат ўз кайфияти, руҳи, табиати, лўндароқ айтганда, миллий менталитетидан келиб чиқади. Шу нуқтаи назардан қараганда бадиий гимнастика бизнинг қизларимиз учун жуда мос ва маъқул спорт тури. Нафосат, латофат, гўзаллик, мусиқа ва рақсни ўзида жамлаган бадиий гимнастикани санъатми ё спортми, деб баҳс юритилган пайтлар ҳам бўлган. Бадиий гимнастикани нафис гимнастика деб ҳам аташади. Бу спорт тури қизларимизга хослиги, мослигининг яна бир жиҳати шундаки, у қўпол, ноўхшов ҳаракатлар, жисмонан зўриқишлардан холи. Бу спорт тури қизларнинг қадди-қоматини тик ва гўзал, белларини хипча, қадамларини ўктам қилади.

Бадиий гимнастикачилар ранг-баранг ленталар, копток ёки бульава билан бажараётган машқларига қаранг... Латофату гўзаллик уфуриб турган манзаралардан инсон руҳий олами яшнаб кетади... Тўлқинлар устида оққушдек сузаётган, тоғлар этагида оҳудек сакраётган, ҳавода қалдирғочдек, кабутардек чарх ураётган қизларни кўриб нафосат гулшанига ғарқ бўлади киши.

Беихтиёр ўйлайсан: бадиий гимнастикадан гўзалроқ, нафисроқ бошқа спорт тури бормикин?.. Ўйлаб-ўйлаб кўнгилга шундай жавоб келади: — бадиий гимнастикадан гўзали — бу фақат бадиий гимнастика!

Сафар БАХТИЁР

«НАФИС»ДА ГЎЗАЛЛИК КЎРИГИ

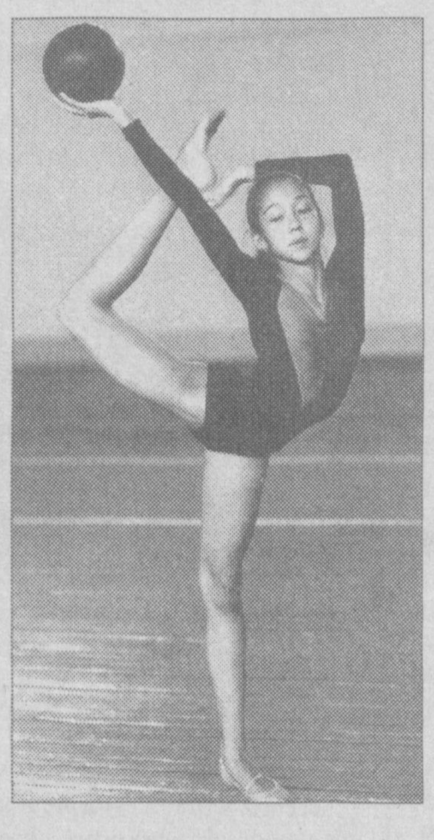

29-30 ноябрь кунлари кўҳна ва қадимий Бухоро шаҳридаги «Нафис» спорт саройида «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси соврини учун бадиий гимнастика бўйича II республика турнири бўлиб ўтди.

1986-1988 йилларда туғилган ёш гимнастикачи қизлар беллашувида биринчи ўринни Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси, тошкентлик Мария Сержантова эгаллади. Унинг ҳамшаҳри Элмира Алиевага иккинчи, бухоролик Албина Чепкуновага эса учинчи ўрин насиб этди. 1988-1989 йилларда туғилганлар ўртасида эса тошкентлик гимнастика маликаси Екатерина Бабинанинг олдига тушадигани топилмади. Ундан кейинги ўринларни бухоролик Раъно Муҳаммедова ва тошкентлик Рита Алимовалар бўлиб олишди.

1990-1991 йилларда туғилган навоийлик Ульяна Трофимова, тошкентлик Анна Михайлова, Вероника Есипова, 1992-1993 йилда таваллуд топган тошкентлик Комила Тўхтаева, бухоролик Махости Жўраева, тошкентлик Диля Мирзакаримовалар чиқишлари ҳам мухлислар олқишига сазовор бўлди.

■ **Даврон БАҲРОНОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ЎЗБЕК РОМАНИ — ОЛМОН ТИЛИДА

Учинчи минг йиллик, яъни учинчи эра бошланиши ўзбек адабиётининг чет тилларга таржималари учун ҳам янги давр бўлишига йўл очиб бермоқда. Бу эса ўз мустақиллигини мустаҳкамлаб бораётган, сабр-бардошли ва матонатли ўзбек халқи учун катта аҳамият касб этади, албатта.

Хусусан, ўтган 2001 йилда Германиядаги «Майенштайн» нашриётида «Самарқанд эртаклари» номи билан германиялик этнограф Габриеле Келлер тўплаган ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналари олмон тилида чоп этилди. Китоб «Мустақил Ўзбекистоннинг 10 йиллигига ва унинг аёлларига бағишланади», деган таъкид билан бошлангани учунми, китобхонлар талабига кўра бу йил ҳам қайта нашр этилди.

2002 йил бошида эса берлинлик ўзбекшунос олима, профессор Ингеборг Балдауф саъй-ҳаракати билан ўзбек ёзувчиси Учқун Назаровнинг «Чаён йили» романи немис китобхонларига тақдим этилди. Роман жилди ҳошиясида асардан унинг номи ва мазмунига алоқадор қисқа парча келтирилиб, «Ушбу роман собиқ шўро тизимининг қурбони бўлган бутун бир авлоднинг иккинчи жаҳон уруши йилларидаги ҳаётини тасвирлаган», деган ишорани ўқиган ҳар бир китобхон унга бефарқ қаролмайди. «Ўзбек» тушунчаси Олмонияда нисбатан янги. Кўпчилик Ўзбекистон деган давлат, ўзбек деган миллат борлигини яхши билмасди, аммо мустақиллик даврида йўлга қўйилган бевосита алоқалар миллатимизнинг танилишига янги пойдевор бўлаяпти. Кўплаб нашрлар ва оммавий ахборот воситалари орқали ўзбеклар ҳақидаги тасаввурлар йил сайин кенгайиб, ойдинлашиб бормоқда. Бу ишда таржималарнинг ҳам ўрни беқиёсдир.

Романни ўзбек тилида ўқимагандим, афсус. Аммо олмон тилида маза қилиб ўқидим, чунки аксарият миллий сўз ва иборалар, тушунчалар, атоқли отлар ва жой номлари жуда яхши ўгирилган, худди аслидагидай талаффуз қилинади. Масалан, Ойниса, Ризвонбиби, Жамила, Захро, Саттор, Чорсу бозор, Мурод, Шамси, Муқаддас, Ҳошимжон, Ҳолида худди аслидагидай ағдарилган. Асарнинг бошида ўзбекчага хос сўзларнинг ёзилишидаги айрим хусусиятлар қисқа қилиб тушунтирилган. Шу сабабдан олмон китобхони юқоридаги сўзларни ўқишда ва талаффуз қилишда (товуш чиқариб китоб ўқувчилар Олмонияда ҳам бор-да) тили бемалол, равон айланади.

Мутолаа янада мароқли бўлиши учун матн ниҳоясида глоссар, яъни романда учрайдиган ўша даврга хос барча сўз ва тушунчалар алифбо тартибида изоҳланган. Айрим изоҳлар эътирозталаб, масалан: 287-бетда «Заҳириддин Бобур» мақоласида: «Асарларининг кўпчилигини форсий ва арабийда эмас, туркийнинг шарқий лаҳжасида ёзгани сабабли у ўзбек адабиётининг асосчиси саналади», — дейилган. Мен ушбу сифатни Навоийга тегишли деб билардим.

Асарда шу ва шунга ўхшаш бир неча камчиликлар мавжуд. Бироқ, бу жузъий ҳолатлар роман таржимасидаги ялпи жиддий фазилатларга соя ташламайди. Мутаржим аслият, миллий колоритни бениҳоя яхши ҳис этишини ўз она тилидаги равон услуб билан омухта қила олган.

Хуллас, асар муаллифи ва унинг таржимонини гўзал таржима билан, ўзбек адабиётини эса олмонзабон мамлакатларга қилган янги сафари билан табриклайман. Ўйлайманки, бу асар ҳам ўзбек миллий сиймосининг олмон заминида янада илдиз отишига, ўзбеклар диёрига бўлган қизиқишнинг кучайишига ёрдам беради.

■ **Хуррам РАҲИМОВ, Низомий номидаги ТДПУ олмон филологияси кафедраси мудири, айни пайтда Олмонияда гастдоцент**

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

БЕҲАЛОВАТ ИНСОНЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

«Ўзбекистон» нашриёти «Матбуотимиз фидойилари» номли бадиий-публицистик тўпламни нашр этди

Оммавий ахборот воситалари халқимиз минбари, фикри-зикри ва иродасининг ифодачисидир. Бу касб эгалари эса тарихимиз салномачиси, истиқлол ғояларининг тарғиботчиси ҳисобланади.

«Матбуотимиз фидойилари» тўплами 1991 ва 1993 йилларда чоп этилган икки тўпламнинг мантиқий давомидир. Унда миллий матбуотимиз тамал тошини қўйган қаламкашлар, бугунги кунда ўз меҳнати билан эл эъзозига сазовор бўлаётган журналистлар, телерадио ходимлари, ноширлар ва матбаачилар ҳақида сўз юритилади.

Китоб «Ёднома», «Дилномалар» ва «Журналистикамиз эмакдошлари» деб номланган уч бўлимдан иборат. Мамлакатимизнинг таниқли қаламкашлари ёзган бадиий-публицистик очерк ва лавҳалар, интервью-суҳбатларда бир юз элликдан зиёд шарафли касб эгаларининг серқирра, жўшқин ва давр нафасига ҳамоҳанг ижоди ҳикоя қилиб берилган.

Тўпламни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, Абу Райҳон Беруний номидаги Давлат мукофоти совриндори Зиёд Есенбоев нашрга тайёрлаб, сўз боши ёзган. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг ижарадаги

Тошкент полиграфия комбинатида босилган «Матбуотимиз фидойилари» китобига Сурьат Абдукаримов билан Ҳамид Султонов муҳаррирлик қилишган.

Китоб нафақат ижод аҳли, балки кенг китобхонларда ҳам қизиқиш уйғотади деган умиддамиз.

■ **Юнус ЗИЁДОВ**

RESPUBLIKA KO'CHMAS MULK BIRJASI

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ АУКЦИОН САВДОЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

2003 йил 2,9,16 январь кунлари соат 11.00 да республика Биржалар маркази биносида ўтказиладиган аукцион савдоларига қуйидаги объектлар қўйилади:

1. Тошкент вилояти, Ангрен шаҳри, «Қорабоғ» қўрғонида жойлашган, «Кўмир» ОАЖга қарашли «Горняк» сиҳатгоҳи (профилакторий).

Бошланғич баҳоси — 79743300 сўм.

2. Сирдарё вилоятида жойлашган Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги таркибидаги «Сирдарёсувқурилиш» трестига қарашли «38-сонли механизациялашган кўчма колонна» МЧЖ Низом жамғармасининг 90 фоизи.

Бошланғич баҳоси — 88626,2 минг сўм.

Шунингдек, ушбу аукцион савдоларига эркин муомаладаги валютага қуйидаги объектлар қўйилади:

1. Тошкент вилояти, Ангрен шаҳрида жойлашган 68-сонли автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси.

Бошланғич баҳоси — 42126 АҚШ доллари.

2. Хоразм вилояти, Хазорасп туманида жойлашган «Саримай» автокемпинги.

Бошланғич баҳоси — 764733 АҚШ доллари

2002 йил 5,12,19,26 декабрь кунлари соат 11.00 да республика Биржалар маркази биносида ўтказиладиган аукцион савдоларига эркин муомаладаги валютага қуйидаги объектлар қўйилади:

1. Тошкент вилояти, Ўрта Чирчиқ тумани, «Янги Тўлқин» жамоа хўжалиги, Тўйтепа трассасида жойлашган 54-сонли контейнер туридаги автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (54-КАЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 37355 АҚШ доллари.

2. Тошкент вилояти, Оҳангарон тумани, Тошкент-Ангрен трассасида жойлашган 67-сонли контейнер туридаги автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (67-КАЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 39802 АҚШ доллари.

3. Тошкент вилояти, Чиноз тумани, Тошкент-Термиз автошоссесининг 46-километрида жойлашган 15-сонли автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (15-АЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 74731 АҚШ доллари.

4. Бухоро вилояти, Жондор туманида жойлашган 15-сонли автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (15-АЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 32047 АҚШ доллари.

5. Наманган вилояти, Давлатобод тумани, Қўқумбой кўчасида жойлашган 24-сонли автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (24-АЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 51065 АҚШ доллари.

6. Тошкент шаҳри, Чилонзор туманида жойлашган 121-сонли автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси (121-АЁҚШ).

Бошланғич баҳоси — 107838 АҚШ доллари.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!
Имкониятингизни бой берманг!
Савдода қатнашиш учун харидорлар объект бошланғич баҳосининг 10 фоизи миқдорида гаров пули тўлаши шарт.
Харидорлардан аризаларни қабул қилиш савдо бошланишидан 1 соат олдин тўхтатилади.
Ушбу объектларга қизиқиши бор хорижлик сармоядорлар, ишбилармон юртдошларимиз республика Кўчмас мулк биржасига мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-уй, республика Биржалар маркази биноси, 3-қават, 44-хона, республика Кўчмас мулк биржаси. Маълумот учун телефонлар: 136-26-26, 136-28-75. Факс: 136-06-17. www.uzrkmb.com

Республика «Маънавият ва маърифат» маркази жамоаси марказ раҳбари ўринбосари Султонмурод Олимовга падари бузруквори

Ҳошимжон ота ОЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Тафаккур» журнали жамоаси журнал таҳрир ҳайъати аъзоси Султонмурод Олимовга падари бузруквори

ҲОШИМЖОН ОТАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

BOSH MUHARRIR
Safar OSTONOV

TAHRIR HAY'ATI
Abdulla ORIPOV
Abdulhafiz JALOLOV
Azimjon AYUPOV
Aziz NOSIROV
Ashur QODIROV
Bobir ALIMOV
Norbobo SHAKAROV (Bosh muharrir birinchi o'rinbosari)
Alimqul SULTONOV (Bosh muharrir o'rinbosari)
Andrey ORLOV (Bosh muharrir o'rinbosari «Golos Uzbekistana»)
Nomoz SA'DULLAYEV
Rahima HAKIMOVA
To'lepbergen QAIPBERGENOV
Farmon OMONOV

MUASSIS:
O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BOLIMLAR:
Siyosat, partya va xalqaro hayot — 133-44-55
Ma'naviyat va ma'rifat — 133-69-45
Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot — 133-20-36
Parlament va huquq — 136-57-20
Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik — 133-21-43
Xatlar va ommaviy ishlar — 133-12-56 (Tel. Faks)
Kotibiyat — 133-72-83
Reklama va e'lonlar — 133-38-55, 133-47-80, 133-06-83 (Tel. Faks)

VILOYAT MUXBIRLARI:
Andijonda — 25-16-16
Buxoroda — 222-10-92
Gulistonda — 25-03-80
Jizzaxda — 5-49-85
Navoiyda — 3-39-20
Namanganda — 6-43-43
Nukusda — 222-70-12
Samarqandda — 35-20-54
Toshkentda — 133-44-55
Urganchda — 226-51-35
Farg'onada — 26-43-62
Termizda — 3-79-98

MANZILIMIZ:
700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO'CHASI, 32-UY.

Navbatchi
Matnazar ELMURODOV

Gazeta «O'zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi Davlat Matbuot Qo'mitasida 00004-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma taboq.
«O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
Г — 1068
10476 nusxada bosildi
uzb ovozi@sarkor.uz.
Topshirish vaqti — 21.00.
Topshirildi — 21.00.
1 2 3 4 5 6
SOTUVDA ERKIN NARXDA